

Değerli sanatkâr

Türk Müziğinin en

büyük klârnetsisi

sayılmaktadır

ŞÜKRÜ TUNAR

ÖNU kaybedeli tam bir sene oldu. Ama insana dün gibi geliyor.

Bir yıl evvel 17 ağustosta toprağa verdiğimiz merhum Şükrü Tunar, hiç şüphesiz Türk musikisinin yetiştirdiği en büyük klârnetti.

Beyefendi idi. Kimseyi gücendirmez, kırmaz, nazik, hassas insandı. Kendisini herkese sevdirmişti. Temiz giyinmeye meraklıydı.

Şükrü Tunar iki yönden tetkik etmek lâzımdır. Bestekârlığı ve icrakârlığı. Eserleri daima sevilmiş, tutulmuş ve dinlenmiştir. Onun ismini, ilelebet yaşatacak çapta olanlar çoktur. İcrakârlığına gelince tam mânâsıyla sazını yeşemiş, sanatın zirvesine çıkmıştı. Tek kelime ile bir hârîka idi. Fasılda başka, oyun havası çalarken başka üflerdi, bir soliste refakatini ise daha başkaydı. O, her kalba girmesini bilirdi. Elli kişilik fasıl heyetinde onun klârneti hemen belli olurdu. Asla yeri doldurulamıyacak ve eşi gelmiycek bir sanatkârdı.

Enfarktüs geçirmişti. Belki çalışması doğru değildi. Sahnenin maddi bakımından onu tatmin etmesi maalesef çalışmasını icabettiriyordu. Sahnede çok sevdiği klârneti elinde olduğu halde sağına düşüşü ve ruhunu teslim edişini hâlâ gözümün önündedir. Çok hazin tecelli.

Vefatına herkes üzüldü. Herkes onun büyük bir sanatkâr olduğunda müttetikti. Şişli Camii'nin avlusu, onun ne kadar sevildiğine şahittir. Ne yazık ki son yolculuğa çıktığı an, arkasındaki muazzam kalabalığın bir kısmını, kırk gün sonra gene aynı camide okunan mevlidinde gözlerimiz boşuna aradı, durdu. Caminin içinde bir tek sanatkâr arkadaşı vardı, kıymetli kemani Necati Tokyay. Nerede idi dostları, sanatkâr arkadaşları?

Sevenlerin kalbinde daima yaşayacak ve unutulmıyacak olan bu büyük ve eşsiz klârnetsi üstadının hâzırasını hürmetle anarım. Allah rahmet eylesin. Nur içinde yatsın.

Hayatı:

«1907 senesinde Edremit'te dünyaya gelmiştir. Babasının adı Hasan'dır. Ailesi içinde musiki ile meşgul olan bulunmadığı halde şahsi musiki kabiliyeti pek küçük yaşta tecelli etmeye başlayan merhum Şükrü Tunar, eline geçirdiği teneke kaval ile basit şarkılar çıkarmaya gayret sarfederek etrafındakilerin dikkat ve takdirlerini üzer-

PORTRESİ — Merhum klârnetsi üstadı Şükrü Tunar.

rinde toplamaya başlamıştır.

Birinci Cihan Harbinin ilk yılında, henüz 7 yaşında iken, toplu olarak askere gidenlerin önünde klârnetsi çalan bir askeri görerek, klârnetsi hoves etmiş ve bu enstrümanın tedariki için ailesine yaptığı ıstırapla, ilk fırsatta elde edebildiği klârnetsi çalmaya başlamış ve devamlı olarak çalışarak suretiyle bu aletteki muvaffakiyetini gün geçtikçe arttırmıştır.

Üç amcasıyla askere giden babasının bıraktığı aile geçim yükünü

omuzlarına yüklenen Şükrü Tunar, pek küçük yaşta annesiyle beraber kendisinin nafakasını temine uğraşmaya başlamış aynı zamanda klârnetsindeki çalışmalarını da bırakmamıştır.

Girmiş olduğu bütün işler kendisinin musikiye karşı olan alakasını temin etmiş ve bu kuvvetli alaka yüzünden her işi bırakıp doğrudan doğruya klârnetsi bağlanarak, musiki ile meşgul olmuştur.

1921 senesinde on dört yaşında iken ailesiyle beraber İzmir'e gelen kıymet-

li sanatkâr «İzmir Musiki Cemiyeti» ne girip, iki yıl kadar bu cemiyette çalışmış ve ilk musiki bilgisini bu suretle elde etmiştir. İki yıl sonra İstanbul'a gelerek «Üsküdar Musiki Cemiyeti» ne intisap etmiş, iki sene kadar da bu cemiyette çalışmış ve bu suretle ilk İstanbul Radyosu fasıl sazına iştirak etmiştir.

Bu arada tanıştığı merhum bestekâr Muallim Kâzım Bey, Şükrü Tunarın kabiliyetini takdirle karşılıyarak Mehtere alınmasına delâlet etmiş, ayrıca usul ve nazariyat dersleri de vermek suretiyle yalnız klârnetsi Şükrü değil, aynı zamanda kıymetli bir musikişinas, halk tarafından eserleri beğenilerek takdir edilen bir bestekâr Şükrü olmak üzere yetiştirmiştir.

Musiki nazariyatını Muallim Kâzım Beyden öğrenen merhum, klârnetsi kendi kendini yetiştirmiş ve hiçbir hocaya çıraklık etmemiştir.

Evvelce nota bilgisi hiç denecek kadar zayıf olduğu halde, devamlı çalışmak suretiyle nota bilgisini arttırmış ve etrafının takdirini kazanmıştır.

Musikideki kabiliyetinin olgunluk devresine giren sanatkâr, 1928 senesinde vatani vazifesini yapmak üzere askerde bulunduğu sıralarda ilk eseri olan «Geçti muhabbet demi, ağla gönül, yan gönül» şarkısını uşak makamından ve curcuna usulünde bestelemek suretiyle bestekârlığa başlamıştır. Aynı zamanda gayet güzel saksafon çaldığını da zikretmek lâzımdır. Plâklarda klârnetsi ve saksafonla yapmış olduğu taksimleri mevcuttur.

Senelerce beraber çalıştığı kıymetli sanatkâr Zeki Mürenin merhum Şükrü Tunar hakkındaki ihtisası:

«Yeri dolmıyacak çok büyük bir sanatkârdı. Onu çocuk yaşında Bursa'da tanımıştım ve Boğaziçi Lisesi son sınıf talebesi iken bir gün beni mektepten alıp Sahibinin Sesi plâk şirketine götürmüştü. «Muhabbet Kuşu» isimli eseri ilk plâğımdır. Efendi ve ağırbaşlı insandı. Sesindi, içine kapalı bir hali vardı. Yıllarca sahnede, hemen yanında şarkılarını şahâne klârnetsi ile süsledi. Konserlerinde beni çoğurtmak için elinden gelen yapardı. Hüsusi hayatında da, konuşmaktan çok dinlemesini seven durgun bir hali vardı. Seyahatlerimde bir baba, bir ağabey gibi müffikti. Hiç unuttum. 1954 senesinde ilk Ege turumuzda, başkalarının direksiyonuna itimat edemediği için arabamı o kul-

